

Warszawa, dn. 24.10.2017 r.

Dr Martyna Barbara Wilbrandt-Gotowicz

Załącznik nr 2

AUTOREFERAT

przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych

I. Imię i nazwisko:

MARTYNA BARBARA WILBRANDT-GOTOWICZ

II. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe

Ukończyłam II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Bydgoszczy. W klasie maturalnej byłam stypendystką Prezesa Rady Ministrów.

W 2001 r. rozpoczęłam studia magisterskie z zakresu administracji na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz studia magisterskie z zakresu stosunków międzynarodowych na Wydziale Nauk Historycznych UMK.

12 lipca 2005 r. ukończyłam studia na kierunku **Administracja** z wynikiem bardzo dobrym. Za przygotowaną pod kierunkiem Pani dr hab. Małgorzaty Jaśkowskiej, prof. UMK pracę magisterską pt. *"Skarga kasacyjna w postępowaniu sądowoadministracyjnym"* uzyskałam nagrodę I stopnia w konkursie na najlepszą pracę magisterską na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W roku akademickim 2005/2006 byłam stypendystką programu **Socrates Erasmus** studiując w *Centre Européen Universitaire* Uniwersytetu Nancy 2 we Francji. Jednocześnie rozpoczęłam **studia doktoranckie w zakresie nauk prawnych** na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu pod opieką naukową Pani dr hab. Małgorzaty Jaśkowskiej, prof. UMK.

22 czerwca 2006 r. ukończyłam z wynikiem bardzo dobrym studia na kierunku **Stosunki międzynarodowe**. Promotorem pracy magisterskiej pt. *"Protokół nr 14 do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka"* był Pan prof. dr hab. Janusz Symonides.

Pracę doktorską pt. *"Instytucja pytań prawnych w sprawach sądowoadministracyjnych"* obroniłam w czerwcu 2009 r. Stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa uzyskałam na podstawie Uchwały Rady Wydziału Prawa i Administracji UMK w Toruniu z dnia 15 września 2009 r. Promotorem rozprawy była Pani dr hab. Małgorzata Jaśkowska, prof. UKSW, a recenzentami - Pan prof. dr hab. Eugeniusz Ochendowski oraz Pan prof. dr hab. Andrzej Wróbel. Uaktualniona i poprawiona rozprawa

doktorska została opublikowana w formie monografii nakładem wydawnictwa Wolters Kluwer (Warszawa 2010, ss. 536).

W trakcie studiów doktoranckich prowadziłam ćwiczenia i konwersatoria m.in. z zakresu postępowania administracyjnego i sądowoadministracyjnego w Europie dla kierunku Europeistyka. Byłam członkiem Zarządu Sekcji Wydziałowej Koła Naukowego Doktorantów UMK. Brałam udział w konferencjach naukowych przeznaczonych dla doktorantów. W tym czasie ukazały się również moje pierwsze publikacje naukowe, w tym monografie: *Skarga kasacyjna w postępowaniu sądowoadministracyjnym*, TNOiK, Toruń 2005, ss. 127 oraz *Reforma systemu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2007, ss. 188; jak również artykuły naukowe: *Jak poprawić przepisy o postępowaniu kasacyjnym przed NSA?*, „Prawo i Podatki” 2006, nr 10, s. 13-18; *Przystąpienie Wspólnoty do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, „Prawo i Podatki Unii Europejskiej w praktyce” 2006, nr 12, s. 48-54; *Skarga kasacyjna we francuskim systemie sądownictwa administracyjnego*, „Państwo i Prawo” 2007, nr 5, s. 95-106; *Udzielanie informacji publicznych na wniosek na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej*, [w:] *Znaczenie informacji w społeczeństwie obywatelskim. Wybrane aspekty prawne*, red. J. Marszałek-Kawa, B. Chludziński, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2007, s. 37-73; *Procedura pytań prawnych do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości – zagadnienia wybrane*, [w:] *50 lat Unii Europejskiej – wartości i perspektywy*, red. M. Jagiełło, R. Musiałkiewicz, Wyd. Instytut Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Toruń 2007, s. 102-111.

Uzupełniając wykształcenie 28 czerwca 2012 r. ukończyłam z wynikiem bardzo dobrym **studia prawnicze** na UMK w Toruniu i uzyskałam tytuł magistra prawa broniąc pracę magisterską pt. *"Pozwolenia na wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych"* przygotowaną pod opieką Pana prof. dra hab. Eugeniusza Ochendowskiego.

III. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Od 18 września 2009 r. byłam zatrudniona na stanowisku asystenta, a od 1 listopada 2009 r. do chwili obecnej pracuję na stanowisku **adiunkta w Katedrze Postępowania Administracyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie**.

W ramach działalności dydaktycznej prowadzę wykłady, ćwiczenia i seminaria z zakresu postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego dla studentów prawa i administracji I i II stopnia. Byłam dotychczas promotorem 58 obronionych prac magisterskich i licencjackich, a recenzentem 36 prac. Jestem ponadto stałym członkiem Komisji Rekrutacyjnej Wydziału Prawa i Administracji UKSW. Pracę zawodową staram się łączyć z opieką nad dwoma synami.

IV. Charakterystyka osiągnięcia naukowego, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 882 ze zm., zwanej dalej ustawą)

Jako podstawowe osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ust. 2 ustawy wskazuję monografię pt. **"ZINTEGROWANE Z PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE"**, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2017, ss. 616, recenzent wydawniczy dr hab. Małgorzata Jaśkowska, prof. UKSW.

A) Przedmiot pracy i przyczyny jego wyboru

Rozprawa obejmuje swoim przedmiotem szczególny rodzaj postępowań administracyjnych, które determinowane są przez normy procesowe przyjmowane przez prawodawcę unijnego (bezpośrednio skuteczne lub wymagające transpozycji do prawa krajowego). Postępowania tego typu umownie nazywam postępowaniami zintegrowanymi z prawem Unii Europejskiej. Występują one na trzech poziomach władczego ustalania sytuacji prawnej jednostki - krajowym (przez krajowy organ administracji), transnarodowym (przez organy różnych państw członkowskich) oraz unijnym (przez organy, instytucje i jednostki organizacyjne UE). Ich kształtowanie jest rezultatem postępującego zjawiska europeizacji w dziedzinie prawa administracyjnego, które dotyczy współcześnie nie tylko ujednolicania rozwiązań prawa materialnego, ale również norm procesowych. Jest to jednocześnie przejaw europeizacji w ujęciu systemowym, dokonywanej poprzez działalność prawodawczą UE. Prowadzona jest ona za pośrednictwem metody sektorowej, choć opracowywane są także projekty kompleksowego aktu o charakterze kodeksu postępowania administracyjnego UE (por. *ReNEUAL. Model kodeksu postępowania administracyjnego Unii Europejskiej*, red. M. Wierzbowski, H.C.H. Hofmann, J.-P. Schneider, J. Ziller *et al.*, red. wyd. polskiego M.

Wierzbowski, A. Kraczkowski, Warszawa 2015 oraz projekt rozporządzenia w sprawie otwartej, efektywnej i niezależnej administracji europejskiej dołączony do Rezolucji Parlamentu Europejskiego z 9 czerwca 2016 r., dokument 2016/2610/RSP).

Ustanawianie przez prawodawcę unijnego w coraz szerszym zakresie norm procesowych zawartych w unijnych rozporządzeniach bądź determinowanie pewnych rozwiązań formalnych w wymagających implementacji dyrektywach jest czynnikiem prowadzącym do wykształcania się nowych modeli proceduralnych, ale również do modyfikacji (ze względu na charakter prawa unijnego) instytucji i rozwiązań procesowych występujących tradycyjnie w systemach prawnych państw członkowskich. Autorka dostrzegając potrzebę identyfikacji zakresu tego zjawiska, jak i wyznaczenia jego następstw dla praktyki stosowania prawa starała się zatem skonstruować i scharakteryzować koncepcję zintegrowanych postępowań administracyjnych. Została ona sformułowana ze szczególnym uwzględnieniem tych procedur, które prowadzone są przez krajowe organy administracji lub przy ich współudziale, obejmując także analizę i ocenę wpływu unijnych norm procesowych na te postępowania.

Występowanie procedur o charakterze jurysdykcyjnym przynajmniej częściowo unormowanych w wiążących aktach prawa unijnego nie było dotychczas wystarczające akcentowane w doktrynie. Brak jest całościowych analiz odpowiadających europeizacji prawa o postępowaniu administracyjnym w ujęciu systemowym. Występujące w literaturze (por. np. H.P. Nehl, *Europäisches Verwaltungsverfahren und Gemeinschaftsverfassung. Eine Studie gemeinschaftsrechtlicher Verfahrensgrundsätze unter besonderer Berücksichtigung „mehrstufiger“ Verwaltungsverfahren*, Berlin 2002, s. 29; H.C.H. Hoffmann, G.C. Rowe, A.H. Türk, *Administrative law and policy of the European Union*, New York 2011, s. 361–362; C. Franchini, *European principles governing national administrative proceedings*, „Law and Contemporary Problems” 2004/1, s. 184; H.P. Nehl, *Principles of Administrative procedure in EC law*, Oxford 1999, s. 90; G. della Cananea, *The European Union's mixed administrative proceedings*, „Law and Contemporary Problems” 2004/1, s. 197; J. Supernat, *Administracja Unii Europejskiej. Zagadnienia wybrane*, Wrocław 2013, s. 26) koncepcje tzw. postępowań wielostopniowych (niem. *mehrstufige*) czy złożonych / kompozytowych (ang. *composite procedures*), jak również postępowań mieszanych (ang. *mixed administrative proceedings*) bądź postępowań wielojurysdykcyjnych (ang. *multijurisdictional procedures*), wieloszczeblowych (ang. *multi-level procedures*) albo transnarodowych (ang. *transnational*), są interesujące, jednak niespójne i oparte na perspektywie europejskiej. Nie uwzględniają one

zaś perspektywy organów administracji państw członkowskich, które związane są przy stosowaniu prawa nie tylko zasadami prawa UE, ale również (w zakresie uwzględniającym te zasady) krajowymi ramami proceduralnymi. Koncepcje te nie obejmują ponadto tych postępowań, które są prowadzone wyłącznie przez organy państw członkowskich (w ramach prostego, linearnego stosunku procesowego) przy zastosowaniu obok norm krajowych norm proceduralnych pochodzenia unijnego. Są zatem w ograniczonym stopniu przydatne dla analizy europeizacji prawa z punktu widzenia całokształtu postępowań, w których uczestniczą krajowe organy administracji.

Powyższa tematyka wpisuje się w szerszą debatę na temat współczesnego kształtu procedur administracyjnych; w tym procesie poszukiwania mechanizmów umożliwiających wyważanie w toku różnego typu postępowań odmiennych interesów i racji oraz sposobów ich ochrony. Jego przejawem są m.in. propozycje i rozwiązania służące zreformowaniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1257, dalej: k.p.a.). Uwzględniając rysujące się obecnie tendencje, można przyjąć, że proces ten wkracza obecnie w fazę, "w której zasady państwa prawnego trzeba umieć zespolic z postulatem innowacyjności w administracji publicznej oraz wymaganiami pragmatyzmu i efektywności podejmowanych przez nią działań" (Z. Kmiecik, *Współczesna formuła ochrony interesów w prawie administracyjnym (aspekt procesowy)*, ZNSA 2015/2, s. 20).

W związku z tym wybór tematu został podyktowany:

- brakiem w doktrynie całościowej analizy zjawiska europeizacji prawa o postępowaniu administracyjnym w ujęciu systemowym;
- nasilającą się praktyką ustanawiania w unijnych rozporządzeniach i dyrektywach administracyjnych norm procesowych, w tym odnoszących się do krajowych organów administracji, co przemawia za wyodrębnieniem kategorii postępowań zintegrowanych;
- podejmowanymi inicjatywami harmonizacji postępowania administracyjnego na poziomie europejskim, jak również modernizacji krajowego systemu modelowych rozwiązań procedury administracyjnej;
- wzrastającym znaczeniem norm procesowych, w tym determinowanych prawem unijnym, w sferze ochrony praw jednostki oraz w kontekście postulatu efektywności administracji publicznej;
- potrzebą nakreślenia modelu stosowania prawa przez organy krajowe w postępowaniach zintegrowanych z prawem Unii Europejskiej.

B) Cel naukowy, podstawowe tezy i metodologia

Celem ogólnym pracy było zbadanie zjawiska europeizacji prawa o postępowaniu administracyjnym w ujęciu systemowym łączonym z ustanawianiem przez prawodawcę unijnego wiążących norm proceduralnych. Główna teza opiera się na założeniu, iż proces europeizacji prawa o postępowaniu administracyjnym prowadzi do wykształcenia się specyficznej kategorii postępowań determinowanych prawem unijnym (nazwanych zintegrowanymi z prawem UE postępowaniami administracyjnymi), co wywołuje określone konsekwencje dla procesu stosowania prawa.

W pracy opisano poszczególne modele procedur zintegrowanych. W sposób szczegółowy przeanalizowano natomiast te z nich, które prowadzone są przez organy krajowe lub we współdziałaniu z organami krajowymi. W tego rodzaju postępowaniach pojawia się bowiem szereg problemów praktycznych, będących konsekwencjami multicentryczności systemów prawnych. W związku z powyższym, uzasadniono przyjęcie zespołu tez odnoszących się do stosowania unijnych norm procesowych przez krajowe organy administracji, m.in. związanych z:

- ograniczeniem autonomii proceduralnej państw członkowskich (będącym następstwem nie tylko przyjmowanych w orzecznictwie zasad skuteczności i równoważności prawa unijnego, lecz również ustanawiania korzystających z pierwszeństwa unijnych norm procesowych);
- koniecznością współstosowania krajowych i unijnych norm proceduralnych w celu zapewnienia efektywności prawa unijnego i realizacji prawa do dobrej administracji w postępowaniach zintegrowanych (a także oceny takiego współstosowania przez sądy) oraz
- kształtowaniem się pod wpływem prawa unijnego nie tylko nowych modeli proceduralnych, lecz również instytucji i rozwiązań procesowych.

W celu weryfikacji powyższych tez dokonano analizy teoretycznej i empirycznej. W ramach pierwszej z nich uwzględniono pojęcie postępowania administracyjnego i jego systematykę oraz problematykę europeizacji prawa. W ramach drugiej, w następstwie zdefiniowania i wyróżnienia modeli postępowań zintegrowanych, dokonano analizy unijnych norm procesowych determinujących postępowania prowadzone w szczególności przez krajowe organy administracji lub we współdziałaniu z takimi organami. Opracowanie posiada przy tym także wymiar praktyczny. Wskazuje bowiem z jakiego typu problemami stykają się

organy administracji w postępowaniach determinowanych unijnymi normami procesowymi i do jakich przepisów (oraz w jaki sposób) powinny się one odwoływać, by zapewnić realizację zasad prawa UE, w tym prawa do dobrej administracji.

W pracy posłużono się metodami dogmatyczną oraz porównawczoprawną i teoretycznoprawną. Korzystano z polskiej oraz zagranicznej literatury z dziedziny prawa administracyjnego, prawa europejskiego oraz posiłkowo prawa konstytucyjnego i prawa międzynarodowego. W celu analizy wpływu unijnych norm procesowych na wszczęcie postępowania, jego przebieg i rozstrzygnięcia wydawane przez organy administracji (w tym ich trwałość) dokonano przeglądu obowiązujących rozporządzeń i dyrektyw pod kątem występowania regulacji procesowych determinujących tok postępowań, w szczególności prowadzonych przez krajowe organy administracji (lub we współdziałaniu z tymi organami). Poza aktami prawa wtórnego, odwołano się do unijnych traktatów, Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, Karty Praw Podstawowych UE oraz wybranych dokumentów *soft law*.

Uznając za zasadne zestawienie rozwiązań sektorowych z projektowanymi w ramach kompleksowej metody europeizacji prawa, w toku wywodu wzięto pod uwagę treść opracowanego przez ReNEUAL modelu kodeksu postępowania administracyjnego UE oraz propozycji rozporządzenia w sprawie otwartej, efektywnej i niezależnej administracji europejskiej. Identyfikacja rozwiązań proceduralnych niewystępujących dotychczas w polskich modelowych unormowaniach procedury administracyjnej wymagała analiz porównawczych uwzględniających Kodeks postępowania administracyjnego oraz przepisy szczególne. Zasygnalizowano także propozycje zmian k.p.a. zawarte w *raporcie zespołu eksperckiego* powołanego przez Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego pod przewodnictwem prof. dra hab. Z. Kmiecika (zob. Raport zespołu eksperckiego z prac w latach 2012-2016 *Reforma prawa o postępowaniu administracyjnym*, red. Z. Kmiecik, NSA, Warszawa 2017) oraz przyjęte przez ustawę z 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 935). W niezbędnym zakresie uwzględniono również dorobek orzeczniczy Trybunału Sprawiedliwości UE (poiłkowo także sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego).

Wymiar teoretyczny posiadają natomiast przedstawione w pracy konstrukcje: dynamicznej definicji postępowania administracyjnego, definicji postępowań zintegrowanych (z prawem UE), poszczególnych modeli postępowań zintegrowanych oraz modelu współstosowania krajowych i unijnych norm procesowych w postępowaniach zintegrowanych

przede wszystkim o zdecentralizowanym charakterze. Ponadto, dla oceny wpływu unijnych norm procesowych na poszczególne fazy postępowań zintegrowanych prowadzonych przez organy krajowe (ewentualnie przy ich współudziale) przyjęto i zastosowano jednolite testy: zakresowości (zakresu przedmiotowego unijnych regulacji procesowych), koherencji (spójności tych regulacji), efektywności (w związku ze współstosowaniem krajowych i unijnych norm procesowych oraz implementacją norm unijnych w prawie krajowym), gwarancyjności (realizacji praw proceduralnych jednostek i realizacji w postępowaniach zintegrowanych koncepcji prawa do dobrej administracji), jak również test modernizacyjny (innowacyjnych względem k.p.a. rozwiązań procesowych). W ten sposób osiągnięto zarówno cele teoretyczne, jak i praktyczne.

C) Przegląd treści wraz ze zreferowaniem osiągniętych wyników

Praca składa się z dwóch zasadniczych części - ogólnej o charakterze teoretycznym oraz szczegółowej - opierającej się na analizie konkretnych rozwiązań procesowych.

Pierwsza z nich przedstawia tematykę zintegrowanych procedur administracyjnych w szerszym kontekście systemu przepisów o postępowaniu administracyjnym (rozdział 1) oraz europeizacji prawa (rozdział 2), a następnie opisuje konstrukcję zintegrowanych postępowań administracyjnych jako rezultatu kształtowania się nowych modeli proceduralnych i instytucji procesowych, będącego jedną z wyróżnionych konsekwencji europeizacji w sferze administracyjnych norm procesowych (rozdział 3).

Druga część, potwierdzająca celowość wyodrębniania postępowań zintegrowanych, obejmuje analizę unijnych norm procesowych powiązanych z fazą wszczęcia postępowania (rozdział 4), jego przebiegu (rozdział 5) oraz wydawania rozstrzygnięć i ich kontroli (rozdział 6). Każdy z rozdziałów kończy podsumowanie zawierające ocenę analizowanych instytucji i rozwiązań procesowych z punktu widzenia wskazanych wyżej kryteriów: zakresu przedmiotowego, spójności, efektywności, gwarancyjności oraz innowacyjności.

W wyniku przeprowadzonych analiz można wywieść szereg wniosków.

Po pierwsze, współczesne przemiany systemu przepisów o postępowaniu administracyjnym (w tym na skutek europeizacji) przemawiają za przyjęciem dynamicznej definicji postępowania administracyjnego, zgodnie z którą pojęciem tym obejmują nie tylko ciągi czynności proceduralnych zmierzające do rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej w

formie decyzji indywidualnej, lecz i decyzji generalnej, jak również tzw. kompleksy proceduralne o hybrydowym charakterze (mieszane tryby postępowań administracyjnych), których jednym z elementów może być postępowanie jurysdykcyjne, a decyzja administracyjna stanowi formę alternatywną względem czynności materialno-technicznej czy umowy administracyjnej. Zawężanie pojęcia postępowania administracyjnego do postępowania jurysdykcyjnego zmierzającego obligatoryjnie do załatwienia sprawy w formie decyzji wydanej wyłącznie przez krajowy organ administracji, wydaje się już nieuzasadnione.

Ponadto należy zauważyć, że system przepisów o postępowaniu administracyjnym odznacza się współcześnie złożonością, która wynika ze zjawiska multicentryczności stanowienia i stosowania prawa. Proces stanowienia obejmuje nie tylko prawodawstwo krajowe, lecz również akty prawa unijnego. Stąd proces stosowania dotyczy zarówno organów krajowych, jak i innych. Normy administracyjnego prawa procesowego stosowane przez krajowe organy administracji (a pośrednio także sądy administracyjne kontrolujące ich działalność) mogą mieć zatem różne źródło pochodzenia i różną moc prawną (ze względu na zasadę pierwszeństwa prawa unijnego). Występowanie procedur, unormowanych nie tylko w prawie krajowym niedeterminowanym prawem unijnym, lecz również w przepisach krajowych stanowiących transpozycję dyrektyw oraz w bezpośrednio skutecznych przepisach unijnych rozporządzeń, wywołuje przy tym określone konsekwencje dla spójności takiego systemu. Przyjmowane w różnych aktach rozwiązania procesowe nie są bowiem jednolite, różnicują zatem standardy procesowe w zależności od typu rozstrzyganej sprawy. System ten może być jednocześnie postrzegany w wymiarze wewnętrznym (systemu obowiązującego w danym państwie), jak i zewnętrznym (systemu prawnego obszaru UE).

Z punktu widzenia krajowego systemu prawnego wykazano, iż europeizacja prawa jest jednym z czynników atomizacji procedury administracyjnej, a nawet dezintegracji materii kodeksowej czy szeroko ujmowanej dekodyfikacji postępowania administracyjnego. Prowadzone przez organy krajowe postępowania, w których wymagane jest stosowanie norm procesowych determinowanych prawem unijnym, powinny być więc traktowane jako (charakteryzujące się pewnymi odrębnościami) postępowania szczególne względem modelu kodeksowego. Zjawisko ustanawiania unijnych norm procesowych może być postrzegane również jako istotny czynnik modernizacji, specjalizacji, technicyzacji, niekiedy zaś uproszczenia postępowania administracyjnego w danej dziedzinie dla jak najefektywniejszej realizacji prawa materialnego. Można wskazać przy tym na "funkcjonalne pokrewieństwo"

wielu rozwiązań przyjmowanych w aktach sektorowych z propozycjami reformy k.p.a. opracowanymi przez zespół ekspertów oraz z przyjętymi nowelizacją z 7 kwietnia 2017 r.

Po drugie, przeprowadzone analizy dowiodły, iż ujmowanie europeizacji administracyjnego prawa procesowego jedynie w kontekście oddziaływania orzecniczego sądów europejskich nie jest wystarczające. Należy uwzględniać również wymiar systemowy (legislacyjny), który charakteryzuje się w ostatniej dekadzie wzrostem dynamiki. Unijne rozporządzenia sektorowe zawierają bowiem coraz liczniejsze unormowania proceduralne, często odnoszące się do postępowań prowadzonych przez organy państw członkowskich. Niekiedy materia wcześniej regulowana dyrektywą przenoszona zostaje do rozporządzenia, co sprawia, iż w wielu dziedzinach następuje ewolucja unormowania od modelu harmonizacyjnego do integracyjnego. Obowiązujące dyrektywy odznaczają się jednocześnie coraz większą szczegółowością, co ogranicza swobodę państw członkowskich w zakresie przyjmowania środków służących ich implementacji.

Występowanie procedur, których przynajmniej częściowa regulacja następuje w aktach prawa wtórnego uzasadnia wyróżnienie kategorii zintegrowanego (z prawem UE) postępowania administracyjnego jako odrębnego typu procedur zmierzających do ukształtowania sytuacji prawnej jednostki w realiach multicentryczności systemów prawnych. Postępowanie zintegrowane (z prawem UE) zostało zdefiniowane jako: determinowany unijnym prawem formalnym zespół czynności procesowych podejmowanych przez organy administracyjne (w szerokim rozumieniu, wykraczającym poza krajowe organy administracji publicznej w znaczeniu ustrojowym i funkcjonalnym) i inne podmioty (np. strony) w celu doprowadzenia do załatwienia konkretnej sprawy administracyjnej (poprzez ustalenie sytuacji prawnej co do zasady indywidualnie określonego podmiotu w przedmiocie jego praw lub obowiązków) w formie wiążącej, zewnętrznej czynności o charakterze administracyjno-prawnym (najczęściej indywidualnej decyzji administracyjnej, ewentualnie decyzji generalnej). W szerszym ujęciu pojęciem zintegrowanych postępowań administracyjnych obejmują również determinowane normami unijnymi kompleksy proceduralne o hybrydowym charakterze (mieszane tryby postępowań administracyjnych), których jednym z elementów może być postępowanie jurysdykcyjne, a decyzja administracyjna stanowi formę alternatywną względem czynności materialno-technicznej czy umowy administracyjnej.

W istocie nie istnieje jeden modelowy typ postępowania zintegrowanego, występują one bowiem zarówno na poziomie unijnym, krajowym, jak i transnarodowym. Charakter

prawny administracyjnych stosunków procesowych w takich postępowaniach również nie jest jednolity, bo obejmuje nie tylko warianty proste (organ - strony), lecz także złożone, oparte na sieciowym układzie współdziałających organów i innych podmiotów biorących udział w postępowaniu. Przyjęcie kryterium występowania regulacji proceduralnej (norm procesowych) w unijnym prawie pochodnym umożliwia jednak w miarę precyzyjne wyróżnienie tego typu postępowań, jak również ich modeli, które zostały w pracy opisane (jako model zdecentralizowany prosty, zdecentralizowany złożony, scentralizowany prosty, scentralizowany złożony i modele mieszane). Takie ujęcie pozwala na rozpatrywanie zjawiska europeizacji prawa rozumianej szeroko - nie tylko jako oddziaływania na krajowe porządki prawne (aspekt wewnętrzny), ale również jako procesu wykształcania się europejskiej przestrzeni prawnej (aspekt zewnętrzny).

Po trzecie, występowanie postępowań zintegrowanych stanowi przejaw, jak i następstwo europeizacji. Wiąże się z harmonizacją prawa w wymiarze krajowym, transnarodowym i unijnym. Umożliwia porównywanie instytucji i rozwiązań procesowych wiążących administrację państw członkowskich i administrację UE, a także poszukiwanie wspólnych standardów procesowych właściwych europejskiej przestrzeni prawnej. Zjawisko kształtowania się pod wpływem prawa unijnego nowych modeli proceduralnych, wywołuje również wiele konsekwencji praktycznych. Są one szczególnie doniosłe w postępowaniach zdecentralizowanych, w których należy podkreślić: wymóg stosowania zasad ogólnych prawa unijnego, ograniczenie zasady autonomii proceduralnej państw członkowskich czy współstosowanie krajowych i unijnych norm procesowych. Istotne jest zwłaszcza ostatnie zagadnienie. Ustanawianie unijnych norm procesowych wiążących krajowe organy administracji wpływa bowiem na model stosowania prawa przez te organy, a w konsekwencji na sposób oceny jego legalności przez sądy administracyjne. W przypadku sprawy z elementem unijnym - sprawy zintegrowanej w sensie materialnym, organy i sądy powinny bowiem obligatoryjnie dokonywać ustaleń czy jest to również sprawa zintegrowana w sensie proceduralnym, tzn. czy można zidentyfikować normy procesowe zawarte w unijnych rozporządzeniach lub dyrektywach, które związane są z ciągiem czynności proceduralnych zmierzających do wydania lub weryfikacji rozstrzygnięcia przez krajowy organ administracji.

Ze względu na specyfikę unijnej regulacji prawnoprocesowej (w szczególności jej fragmentaryczność, niejednoznaczność wynikającą z różnych wersji językowych aktów oraz stosowanie w odmiennych krajowych modelach regulacji procedury administracyjnej) zwrócić należy przy tym uwagę na potrzebę współstosowania krajowych i unijnych norm

procesowych. Może ono przyjmować formę prostą (stosowanie wprost) lub złożoną (rekonstruowanie norm multicentrycznych). Model prosty polega na uzupełniającym stosowaniu krajowych norm procesowych (norm niedeterminowanych unijnymi dyrektywami) w zakresie nieuregulowanym w prawie unijnym (i aktach krajowych je implementujących). Dotyczy zatem tych instytucji procesowych, które nie zostały unormowane (w sposób bezpośrednio skuteczny lub wymagający implementacji) w danym akcie sektorowym, np. zawieszenia postępowania czy wyłączenia pracownika organu od załatwienia sprawy. Wyróżnić można również model złożony - związany z faktem, iż stosunkowo często unijne regulacje prawnoprocesowe zdają się określać elementy danej normy w sposób niepełny lub niejednoznaczny (np. wskazując na skutek procesowy w postaci odrzucenia wniosku, nie determinując jednak formy działania organu, w której to następuje). W takim przypadku efektywne zastosowanie danej instytucji wskazanej w unijnym rozporządzeniu wymaga rekonstrukcji całościowej normy uwzględniającej nie tylko regulację unijną, lecz posiłkowo również unormowanie krajowe. Podkreślić bowiem należy, iż krajowe unormowania procesowe co do zasady w szerszym zakresie niż akty sektorowe zapewniają ochronę praw jednostki, zwłaszcza w zakresie prawa do zaskarżenia rozstrzygnięć. Realizacja wynikającego z art. 41 KPP prawa do dobrej administracji w głównej mierze zabezpieczana jest zatem przez mechanizm odpowiedniego stosowania krajowych norm proceduralnych.

Po czwarte, europeizacja prawa o postępowaniu administracyjnym wpływa również na kształt poszczególnych instytucji procesowych. Ten szczegółowy wymiar przeanalizowano głównie w odniesieniu do procedur zdecentralizowanych, zbadano w szczególności oddziaływanie unijnych norm procesowych na aktualizację ogólnych zasad związanych z tokiem postępowania, na poszczególne jego fazy oraz kontrolę rozstrzygnięć.

W odniesieniu do kryterium zakresu przedmiotowego unijnych regulacji procesowych (test zakresowości) wskazać należy, że jest on węższy w porównaniu z materią objętą k.p.a. Generalnie normy unijne nie odnoszą się przykładowo do takich zagadnień, jak: wyłączenie pracownika lub organu od załatwienia sprawy, zawieszenie postępowania administracyjnego czy postanowienia i ich elementy. Niektóre kwestie procesowe są z kolei jedynie zasygnalizowane poprzez odwołanie do ogólnych standardów wyrażonych w art. 41 KPP. Akty sektorowe podkreślają zatem m.in. wymóg uzasadniania rozstrzygnięć, pouczenia o przysługujących środkach odwoławczych, zapewnienia prawa do wysłuchania czy bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy, które to standardy zasadniczo realizowane są poprzez stosowanie przepisów krajowych. Można jednak zidentyfikować

również unormowanie w regulacjach unijnych, np. związane ze wstępną oceną dopuszczalności wszczęcia postępowania, uproszczonymi trybami postępowania w sprawach podobnych, szczególnymi trybami i przesłankami wyeliminowania z obrotu prawnego lub zmiany decyzji ostatecznej, udziałem w postępowaniu innych niż strony podmiotów bądź terminami załatwiania spraw i możliwością ich przedłużania.

Negatywnie należy natomiast ocenić brak koherencji między unormowaniami analogicznych instytucji procesowych w różnych aktach sektorowych (test spójności). Odmienności te zazwyczaj nie są uzasadnione specyfiką przedmiotu regulacji (np. wyjątkowo liczne rozbieżności związane są z czynnościami podejmowanymi w fazie wstępnej postępowań wszczynanych na wniosek czy przesłankami zastosowania trybów nadzwyczajnych oraz ich konsekwencjami). Dowodzi to braku ukształtowania w prawie europejskim spójnego systemu instytucji administracyjnego prawa procesowego. Za próbę wypracowania pewnych koncepcji w tym zakresie można uznać prace ReNEUAL oraz projekt rozporządzenia w sprawie otwartej, efektywnej i niezależnej administracji europejskiej.

Cechy takie jak: fragmentaryczność, brak zupełności unijnych norm procesowych, rozbieżność regulacji analogicznych instytucji procesowych w poszczególnych aktach sektorowych, w połączeniu z przymiotami strukturalnymi - wielojęzycznością prawa unijnego i jego stosowaniem w państwach o różnych tradycjach prawnych i modelach regulacji, niewątpliwie wpływają na niższą efektywność unijnych norm procesowych w krajowych porządkach prawnych (test efektywności). Sprawia to, iż ciężar zapewnienia tej efektywności spoczywa na prawodawstwie i praktyce organów administracji i sądów państw członkowskich. W wymiarze legislacyjnym wskazywać należy na wymóg odpowiedniej implementacji nie tylko w odniesieniu do transpozycji do prawa krajowego dyrektyw, lecz również zapewnienia efektywnego stosowania unijnych rozporządzeń poprzez właściwe ukształtowanie przepisów szczególnych. W odniesieniu do norm procesowych, powinny one zapewniać takie stosowanie prawa unijnego, które będzie nie tylko z nim zgodne co do przewidzianych regulacji procesowych, ale również w maksymalnym stopniu spójne z modelowymi rozwiązaniami krajowej procedury administracyjnej.

Właściwe współstosowanie krajowych i unijnych norm proceduralnych w postępowaniach zintegrowanych (o zdecentralizowanym charakterze) powinno stanowić mechanizm zapewnienia odpowiedniego poziomu praw proceduralnych dla uczestników tych

postępowań (test gwarancyjności). Prawo unijne zawiera standardy o charakterze *de minimis*, które uzupełniane i rozwijane są w prawodawstwie krajowym. Wśród nich podkreśla się prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie, przy zachowaniu prawa do aktywnego udziału strony w postępowaniu (do obrony, w tym bycia wysłuchanym, do dostępu do akt, wolności od samooskarżania się itp.) oraz do środków odwoławczych przed sądem lub organem administracji. Te ogólne standardy bywają niekiedy w aktach sektorowych doprecyzowane i umacniane (np. poprzez wprowadzanie uproszczonych trybów zmian decyzji na wniosek strony), a nawet rozszerzane względem innych podmiotów (np. w odniesieniu do udziału w postępowaniu zainteresowanej społeczności albo publicznego dostępu do treści niektórych rozstrzygnięć administracji). Prawo krajowe generalnie zabezpiecza jednak prawa procesowe jednostek w większym stopniu niż prawo unijne, stąd to ostatnie powinno być dopełniane w procesie stosowania normami krajowymi zgodnie z koncepcją autonomii proceduralnej państw członkowskich.

Mimo podnoszonych mankamentów, nie sposób nie wskazać, na potencjalnie modernizacyjny wpływ unijnych norm procesowych na krajowe modelowe systemy regulacji postępowań administracyjnych (test modernizacyjny). Analiza aktów sektorowych pozwoliła przy tym zidentyfikować rozwiązania o charakterze innowacyjnym. Niektóre z nich są możliwe i rozważane do wprowadzenia do polskiego systemu procedury administracyjnej (np. koncepcja podmiotu zainteresowanego i stron pobocznych, rozstrzygnięcia w formie decyzji generalnej, wydzielenie fazy wstępnej postępowań wszczynanych na wniosek, rezygnacja z prawa do wysłuchania w przypadku wydawania decyzji pozytywnej, rozbudowane postaci rozstrzygnięcia decyzji z elementami konsensualnymi czy sprawozdania podsumowujące postępowanie wyjaśniające). Inne z nich częściowo pokrywają się z niedawno wdrożonymi do systemu krajowego, np. trybami postępowania uproszczonego, mediacyjnego, milczącego załatwiania sprawy czy publicznego obwieszczenia w sprawach z udziałem znacznej liczby stron.

Postępowania zintegrowane (ze względu na ich różnorodność i złożoność podstaw procesowych) stanowią niewątpliwie duże wyzwanie dla organów administracji, zwłaszcza krajowych, oraz sądów kontrolujących ich działalność. Wydaje się jednak, iż nie można współcześnie pomijać znaczenia norm procesowych determinowanych prawem unijnym jako czynnika wpływającego na kształt procedur administracyjnych zarówno w wymiarze europejskim, jak i poszczególnych państw członkowskich.

Ze względu na doniosłość podjętej tematyki, jej aktualność, oryginalne ujęcie, zaprezentowaną konstrukcję zintegrowanych postępowań administracyjnych, nieprzeprowadzane dotychczas analizy regulacji prawnych oraz przyjęte wnioski, ufam, iż przedstawione osiągnięcie naukowe stanowi znaczny wkład w rozwój nauk prawnych w dyscyplinie prawo i spełnia kryteria osiągnięcia, stanowiącego podstawę nadania stopnia doktora habilitowanego.

V. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Na pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych składają się publikacje naukowe: jedna monografia (nie licząc poprawionej i zaktualizowanej rozprawy doktorskiej), część komentarza do Kodeksu postępowania administracyjnego dotycząca mediacji, artykuły naukowe opublikowane w pracach zbiorowych i czasopismach prawniczych (21, w tym dwa w języku angielskim), glosa do uchwały pełnego składu NSA oraz diagramy procedur wraz z komentarzem w Systemie Informacji Prawnej LEX. Szczegółowy wykaz publikacji naukowych stanowi załącznik nr 4 do wniosku.

Do dorobku naukowego zaliczam również aktywny udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych (10 wygłoszonych referatów) oraz uczestnictwo w projekcie badawczym pt. *"Model regulacji jawności i jej ograniczeń w demokratycznym państwie prawnym"*.

Moje zainteresowania naukowe koncentrują się wokół następujących zagadnień:

- europeizacji postępowań administracyjnych,
- współczesnych problemów administracji publicznej, w tym form działania administracji i modernizacji Kodeksu postępowania administracyjnego;
- sądowej kontroli administracji, w szczególności instytucji pytań prawnych oraz środków zaskarżenia w postępowaniu sądowoadministracyjnym
- dostępu do informacji publicznej,
- reglamentacji działalności gospodarczej, w tym wprowadzania do obrotu produktów biobójczych.

Poniżej omówiono z uwzględnieniem tego podziału publikacje naukowe, jak również aktywne uczestnictwo w konferencjach naukowych oraz projektach badawczych. Odpowiada to systematyce wynikającej z § 4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. Nr 196, poz. 1165, dalej jako rozporządzenie).

A) Publikacje naukowe

[autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazach lub na liście, o których mowa w § 3, dla danego obszaru wiedzy - § 4 pkt 1 rozporządzenia]

– Europeizacja postępowań administracyjnych

W ramach pierwszego obszaru badawczego, poza wskazaną już monografią pt. *"Zintegrowane z prawem Unii Europejskiej postępowania administracyjne"* (Warszawa 2017), opublikowałam szereg artykułów analizujących wybrane kwestie szczegółowe.

W opracowaniu *Przedmiot regulacji postępowania administracyjnego w bezpośrednio skutecznych unijnych normach procesowych*, [w:] *Dziesięć lat polskich doświadczeń w Unii Europejskiej. Problemy prawnoadministracyjne*, red. J. Sługocki, Tom II, Presscom, Wrocław 2014, s. 413-433, przedstawiłam wybrane unormowania o charakterze procesowym zawarte w unijnych rozporządzeniach, które są bezpośrednio stosowane przez organy krajowe w postępowaniach determinowanych prawem unijnym oraz wskazałam na problemy praktyczne związane m.in. z niejednolitością terminologiczną i instytucjonalną między aktami unijnymi i polskim Kodeksem postępowania administracyjnego.

W artykule *Internacjonalne (zintegrowane) postępowanie administracyjne – zarys koncepcji*, [w:] *Internacjonalizacja administracji publicznej. Materiały z konferencji SEAP, Lwów 9-12 czerwca 2013 r.*, red. Z. Czarnik, J. Posłuszny, L. Żukowski, Wolters Kluwer, Warszawa 2015, s. 393-410, zwróciłam uwagę, iż występowanie w prawie unijnym bezpośrednio skutecznych unijnych norm procesowych, w tym wiążących organy krajowe, może uzasadniać potrzebę wyodrębnienia szczególnego rodzaju postępowań administracyjnych uwarunkowanych unijnym prawem formalnym. Nakreśliłam również potencjalne modele takich procedur. Koncepcja ta została dopracowana i rozwinięta w ramach powołanej wyżej monografii - rozprawy habilitacyjnej.

Metody europeizacji prawa w ujęciu kodyfikacji kompleksowej i sektorowej omówiłam w artykule *Methods of administrative procedure standardization in European Union law. Towards integrated administrative proceedings*, [w:] *Administrative Law and Science in the European Context. Vol. 1*, red. J. Ślugoński, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2015, s. 122-139. Zagadnienie pojęcia i zakresu europeizacji administracyjnego prawa procesowego podjęłam natomiast w opracowaniu *Concept and Scope of the Europeanization of Administrative Proceedings Law - a theoretical perspective*, [w:] *Current Developments in Public Law in European Countries. Selected Issues*, red. P. Bieś-Srokosz, J. Srokosz, Wydawnictwo AJD, Częstochowa 2016, s. 99-109.

W ramach prowadzonych badań uwzględniłam również kwestię zakresu stosowania unijnych norm procesowych przez organy krajowe w oparciu o propozycje przyjęcia modelu kodeksu postępowania administracyjnego Unii Europejskiej opracowanego przez ReNEUAL oraz projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie w sprawie otwartej, efektywnej i niezależnej administracji europejskiej dołączonego do rezolucji PE z 9 czerwca 2016 r. (dokument 2016/2610(RSP)), jak również regulacji sektorowych (por. *Zakres stosowania unijnych i krajowych norm proceduralnych przy wydawaniu decyzji administracyjnych przez organy państw członkowskich*, [w:] *Kodeks postępowania administracji Unii Europejskiej*, red. J. Supernat, B. Kowalczyk, Wydawnictwo EuroPrawo, Warszawa 2017, s. 215-225).

Problematykę wymiaru aksjologicznego postępowań administracyjnych determinowanych unijnym prawem procesowym podjęłam w opracowaniu *Aksjologia zintegrowanych postępowań administracyjnych*, [w:] *Aksjologia prawa administracyjnego*, Tom I, red. J. Zimmermann, Wolters Kluwer, Warszawa 2017, s. 951-964. Wskazałam w nim m.in., iż wartości zakotwiczone w regulacjach procedur zintegrowanych mają zróżnicowany charakter. Koncentrują się one jednak wokół idei dobrej administracji, prawa do rzetelnego procesu oraz sprawiedliwości proceduralnej jako wartości podstawowych, a ewentualne konflikty pomiędzy dekodowanymi z prawa krajowego i unijnego wartościami powinny być rozstrzygane przy uwzględnianiu zasad ogólnych prawa UE, zgodnego z nimi współstosowania unijnych i krajowych norm proceduralnych, a także - w odniesieniu do wartości sprzecznych w wymiarze wewnętrznym - w następstwie ich ważenia zgodnie z zasadą proporcjonalności.

W opracowaniu *Zasada trwałości decyzji w postępowaniach administracyjnych zintegrowanych z prawem Unii Europejskiej*, [w:] *Zasady w prawie administracyjnym. Teoria, praktyka, orzecznictwo*, red. M. Stahl, Z. Duniewska, A. Krakala, Wolters Kluwer, Warszawa 2017 (w druku), odniosłam się natomiast do zjawiska modyfikacji zasady trwałości decyzji administracyjnych wynikającej z art. 16 k.p.a. na skutek przyjmowania przez prawodawcę unijnego odmiennych przesłanek i trybów wzruszania decyzji ostatecznych wydawanych przez organy państw członkowskich.

– Współczesne problemy administracji publicznej

W ramach drugiego obszaru badawczego podkreśliłam potrzebę modernizacji rozwiązań procesowych zawartych w Kodeksie postępowania administracyjnego, w tym wprowadzenia do regulacji ustawowej nowych instytucji prawnych, np. umowy administracyjnej czy mediacji jako odpowiedzi na aktualne wyzwania i problemy oraz postulaty efektywności administracji publicznej.

W artykule *Umowa jako forma działania administracji publicznej (w analizie J.S. Langroda)*, [w:] *Teoria instytucji prawa administracyjnego. Księga pamiątkowa prof. Jerzego Stefana Langroda*, red. J. Niczyporuk, PAN, Paryż 2011, s. 441-454, przedstawiłam charakteryzujące się aktualnością poglądy J.S. Langroda wyrażone w nieznanym w Polsce szerszemu gronie pracy pt. „*Le contrat – instrument d'action des Administrations publiques*” (opublikowanej w: „*Annales Universitatis Saraviensis. Rechts- u. Wirtschaftswissenschaften. Droit – Economie*”, z. 1(IV)/1955). Wskazałam przy tym, iż szczególnym wyzwaniem dla ustawodawcy w zakresie regulacji umów administracyjnych jest przede wszystkim umiejętne zrównoważenie pozycji prawnej stron takich umów, a w szczególności zagwarantowanie realizacji interesu publicznego przy jednoczesnych gwarancjach ochrony interesu prywatnego osób kontraktujących z administracją oraz kompleksowe unormowanie sądowej kontroli umów administracyjnych.

Z aktualną w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania administracyjnego z 7 kwietnia 2017 r. problematyką postępowania uproszczonego wiąże się zagadnienie rozkładu ciężaru dowodu i realizacji zasady prawdy obiektywnej podjęte w opracowaniu *Ciężar dowodu a zasada prawdy obiektywnej w postępowaniu administracyjnym*, [w:] *Jednostka wobec władczej ingerencji administracji publicznej*, red. E. Wójcicka, Tom II, Wydawnictwo AJD, Częstochowa 2013, s. 94-102. W artykule zasygnalizowano potrzebę nowego sposobu

postrzegania zasady prawdy obiektywnej w świetle nakładania w przepisach szczególnych na strony postępowania administracyjnego obowiązków związanych z przedstawieniem określonej dokumentacji, co w istocie przenosi na te podmioty ciężar udowodnienia pewnych faktów. Wskazano w związku z tym na problemy adekwatnego zakresu tego zjawiska, swobody doprecyzowywania przez organ rozkładu ciężaru dowodzenia, gwarancji ochronnych stron postępowania czy osłabienia rygoryzmu zasady prawdy obiektywnej.

Instytucji mediacji w postępowaniu administracyjnym został natomiast poświęcony komentarz do Działu II Rozdziału 5a Mediacja ustawy z 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego zawarty w Komentarzu do Kodeksu postępowania administracyjnego autorstwa M. Jaśkowskiej i A. Wróbla (Wolters Kluwer, Warszawa 2017, w druku). Moim zamierzeniem było, by opracowanie nie tylko bazowało na dorobku doktryny prawa cywilnego i z zakresu teorii mediacji oraz orzecznictwie sądowym, ale przedstawiało również własną interpretację nowo wprowadzanych regulacji z punktu widzenia ich praktycznego zastosowania.

– Sądowa kontrola administracji

Moje zainteresowania badawcze koncentrują się również wokół aktualnych zagadnień związanych z sądownictwem administracyjnym. W ich ramach analizowałam w szczególności problematykę jednolitości stosowania prawa przez sądy administracyjne jako czynnika służącego zapewnieniu pewności prawa, równości wobec prawa czy bezpieczeństwa prawnego obywateli. Uwzględniając realia konstytucyjne oraz członkostwa Polski w Unii Europejskiej w swojej rozprawie doktorskiej dokonałam analizy porównawczej instytucji pytań prawnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Konstytucyjnego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Poprawiona i uaktualniona rozprawa ukazała się drukiem w formie monografii pt. *"Instytucja pytań prawnych w sprawach sądowoadministracyjnych"* nakładem wydawnictwa Wolters Kluwer (Warszawa 2010, ss. 536).

Badania tej tematyki były przeze mnie kontynuowane po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych, czego rezultatem są opracowania: *Uchwały NSA - między siłą autorytetu a mocą ogólnie wiążącą*, „Przegląd Sądowy” 2010, nr 10, s. 5-15; oraz *Odmowa podjęcia uchwały przez Naczelny Sąd Administracyjny*, [w:] *Sądowa kontrola administracji publicznej*.

Doświadczenia, dylematy, perspektywy, red. E. Wójcicka, Wydawnictwo AJD, Częstochowa 2017, s. 31-52.

W pierwszym ze wzmiankowanych artykułów wykazałam na podstawie przykładów z orzecznictwa, iż konstrukcja mocy wiążącej uchwał Naczelnego Sądu Administracyjnego nie ma przejrzystego charakteru, co powoduje, iż rozstrzygnięcia powiększonych składów sędziowskich jedynie w pewnym stopniu wpływają na jednolitość orzecznictwa sądowego, nie dając pełnych gwarancji usuwania powstałych rozbieżności. Istnieje zatem realna możliwość powielania sytuacji, w których tożsame zagadnienia nie tylko o charakterze materialnym, lecz nawet procesowym, będą rozstrzygane odmiennie w zależności od składu orzekającego, niezależnie od wykładni przyjętej w uprzedniej uchwale NSA.

Drugi z powołanych wyżej artykułów dotyczy kwestii odmowy podjęcia uchwały przez Naczelny Sąd Administracyjny. Problematykę powyższą przeanalizowano w oparciu o przesłanki podmiotowe i przedmiotowe (materialne, proceduralne i funkcjonalne) pytań prawnych do NSA. Uwzględniono również zagadnienie zbiegu pytań prawnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zwłaszcza w tym ostatnim kontekście podkreślono (wobec ramowości regulacji prawnych) wymóg dalszego wypracowania w judykaturze i w doktrynie standardów postępowania w przypadku zbiegu pytań prawnych.

W powiązaniu z tematyką rozprawy habilitacyjnej analizowałam natomiast wpływ uwarunkowań modelu stosowania prawa w postępowaniach zintegrowanych na specyfikę sądowej kontroli decyzji podejmowanych w tych postępowaniach. W artykule *Sądowa kontrola decyzji organów krajowych wydawanych w postępowaniach zintegrowanych z prawem Unii Europejskiej*, "Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego" 2017, nr 5, zawarłam w związku z tym szereg dyrektyw dotyczących oceny przez sąd, mogących mieć istotny wpływ na wynik sprawy naruszeń przepisów postępowania odnoszących się do norm proceduralnych pochodzenia unijnego albo determinowanych prawem unijnym, które stosował bądź powinien zastosować organ administracji.

W ramach obszaru badawczego związanego z sądową kontrolą administracji zajmowałam się również analizą i oceną środków prawnych właściwych tej procedurze z punktu widzenia gwarancji proceduralnych jednostek oraz efektywności postępowania sądowoadministracyjnego.

W tym kontekście chciałabym wskazać na autorstwo glosy do uchwały pełnego składu Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 października 2009 r., I OPS 10/09, „Glosa” 2010, nr 2, s. 104-110, w której, w wyniku przeprowadzonej analizy, przedstawiłam szereg uwag krytycznych co do konstrukcji podjętej uchwały oraz przyjętego w niej stanowiska interpretacyjnego dotyczącego charakteru wymogu przytoczenia podstaw kasacyjnych.

Ocenę nowelizacji ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi z 9 kwietnia 2015 r. w zakresie zaskarżania orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych zawarto natomiast w opracowaniu *Zmiany regulacji skargi kasacyjnej i postępowania kasacyjnego w świetle zasad postępowania sądowoadministracyjnego*, [w:] *Zasady postępowania sądowych w świetle ostatnich nowelizacji*, red. D. Gil, E. Kruk, Wydawnictwo KUL, Lublin 2016, s. 227-248. Przyjęte rozwiązania przeanalizowano z punktu widzenia ich wpływu na realizację zasad postępowania sądowoadministracyjnego. Badania dotyczące tego środka prawnego stanowią kontynuację wcześniejszych zainteresowań, których przejawem było autorstwo pierwszej w Polsce monografii dotyczącej skargi kasacyjnej w postępowaniu sądowoadministracyjnym (Toruń 2005, ss. 127).

W swojej pracy badawczej zajmowałam się również nowym rodzajem środka zaskarżenia w postępowaniu sądowoadministracyjnym, jakim jest wprowadzony od 1 czerwca 2017 r. sprzeciw od decyzji wydawanych w trybie art. 138 § 2 k.p.a. (*Sprzeciw od decyzji jako środek zaskarżenia w postępowaniu sądowoadministracyjnym* [w:] *Efektywna ochrona prawna jednostek. Uwarunkowania, wyzwania, perspektywy*, red. E. Wójcicka, Wydawnictwo AJD, Częstochowa 2018, w druku). Przyjęte rozwiązania co do zasady oceniłam pozytywnie, wskazałam jednak na pewne mankamenty regulacji m.in. związane z wyłączeniem instytucji uczestników postępowania z art. 33 p.p.s.a., co prowadzi do ograniczenia dostępu do sądu zwłaszcza w odniesieniu do stron postępowania administracyjnego, które nie wniosły sprzeciwu od decyzji kasacyjnej. Dlatego postulowałam przynajmniej wprowadzenie obowiązku zawiadomienia pozostałych stron postępowania administracyjnego o fakcie wniesienia sprzeciwu do sądu.

– Dostęp do informacji publicznej

Istotna część podejmowanej przeze mnie działalności badawczej obejmuje problematykę dostępu do informacji publicznej. Wśród opracowań opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych, chciałabym zwrócić uwagę na obszernie artykuły

Tajemnica przedsiębiorcy jako ograniczenie jawności informacji publicznych (w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych) oraz *Prywatność osoby fizycznej jako ograniczenie jawności informacji publicznych (w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych)*, oba opublikowane w zbiorze *Jawność i jej ograniczenia*, red. G. Szpor, Tom IV - *Znaczenie orzecznictwa*, red. M. Jaśkowska, C.H. Beck, Warszawa 2014, s. 126-186. Powstały one w ramach realizacji projektu badawczego pt. "Model regulacji jawności i jej ograniczeń w demokratycznym państwie prawnym". W opracowaniach analizuję w oparciu o literaturę przedmiotu, a przede wszystkim aktualne orzecznictwo sądowe, pojęcie i zakres badanych ograniczeń w przedmiocie udostępnienia informacji publicznej, uwzględniając odpowiednio materialne i formalne przesłanki danej podstawy odmowy udostępnienia, ograniczenia w ochronie czy sposób oceny ich występowania.

Kontynuacją tej tematyki jest artykuł *Przesłanki odmowy udostępnienia informacji publicznej w prawie polskim i prawie Unii Europejskiej (ze szczególnym uwzględnieniem tajemnicy przedsiębiorcy i ochrony interesów handlowych)*, [w:] *Europeizacja prawa publicznego – zagadnienia systemowe*, red. E. Wójcicka, B. Przywora, M. Makuch, Wydawnictwo AJD, Częstochowa 2015, s. 111-126, w którym wskazałam na problemy natury legislacyjnej i orzeczniczej związane z ustanawianiem przez prawodawcę unijnego odrębnych przesłanek odmowy udostępnienia informacji publicznej przez organy krajowe, które nie są tożsame z rozwiązaniami przyjmowanymi w ustawodawstwie krajowym.

W pracy naukowej staram się dostrzegać zarówno aspekt teoretyczny, jak i praktyczny podejmowanych zagadnień. Ten ostatni wymiar został szczególnie zaakcentowany w opracowaniu serii procedur z zakresu dostępu do informacji publicznej opublikowanych w 2014 r. (z późniejszymi aktualizacjami) w Systemie Informacji Prawnej LEX w części LexNavigator. Poszczególne zagadnienia (udostępnienie informacji publicznej na wniosek, odmowa udostępnienia informacji publicznej na wniosek, termin udostępnienia informacji publicznej i jego przedłużenie, zmiana sposobu lub formy udostępnienia informacji publicznej, nałożenie opłaty związanej z dodatkowymi kosztami udostępnienia informacji publicznej, udostępnianie informacji przetworzonej, badanie przesłanek odmowy udostępnienia informacji publicznej, środki zaskarżania w sprawach dostępu do informacji publicznej, postępowanie odwoławcze w przypadku wydania decyzji o odmowie udostępnienia informacji publicznej, postępowanie z wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w przypadku wydania decyzji o odmowie udostępnienia informacji publicznej) zostały przeze mnie opracowane w formie diagramów przedstawiających tę tematykę jako procesy, ciągi

czynności podejmowane w określonym terminie i formie przez poszczególne podmioty w nich uczestniczące. Diagramy zostały ponadto opatrzone komentarzami wskazującymi na podstawę prawną poszczególnych czynności i jej interpretację. Pozwala to na praktyczne wykorzystanie publikacji przez podmioty zobowiązane do udostępniania informacji publicznej oraz osoby zainteresowane ich uzyskaniem.

– Reglamentacja działalności gospodarczej, w szczególności wprowadzania do obrotu produktów biobójczych

Moje zainteresowania badawcze, jak już wykazano, wykraczają poza *stricte* zagadnienia procesowe, obejmując również problematykę związaną z administracyjnym prawem materialnym, ale także styczną z prawem europejskim, prawem konstytucyjnym czy publicznym prawem gospodarczym. Ze względu na brak opracowań doktrynalnych oraz interesujące rozwiązania prawne determinowane prawem unijnym, szczególnie wnikliwie zajmowałam się prawną reglamentacją wprowadzania do obrotu produktów biobójczych.

W 2013 r. ukazała się drukiem monografia mojego autorstwa *Produkty biobójcze – prawne aspekty wprowadzania do obrotu*, TNOiK, Toruń 2013, ss. 343. Jest to pierwsze i jedyne jak do tej pory kompleksowe opracowanie tej tematyki, uwzględniające krajowe i unijne regulacje prawne (m.in. dyrektywę 98/8/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 528/2012). Przedstawiono w niej fundamentalne z punktu widzenia przedsiębiorców sektora chemicznego zagadnienia praktyczne obejmujące m.in. klasyfikację produktów biobójczych, procedurę zatwierdzania substancji czynnych do zastosowania w produktach biobójczych, procedury udzielania krajowych i unijnych pozwoleń na wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych i ich zmiany, ochronę i udostępnianie danych dotyczących produktów biobójczych, wzajemne uznawanie pozwoleń i handel równoległy, warunki wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i jego monitorowanie oraz zagadnienia intertemporalne związane z unijnym przeglądem substancji czynnych i zmianą aktu normatywnego regulującego wprowadzanie do obrotu tego typu produktów.

Tematyka powyższa była także przedmiotem kilku artykułów naukowych: *Postępowanie w sprawie wydawania pozwoleń na wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych*, [w:] *Przegląd dyscyplin badawczych pokrewnych nauce prawa i postępowania administracyjnego. Zjazd Katedr Prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego*, Kazimierz Dolny nad Wisłą 19-22 września 2010, red. S. Wrzosek, M.

Domagała, J. Izdebski, T. Stanisławski, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, s. 313-334; *Krajowe i unijne środki zaskarżenia rozstrzygnięć w przedmiocie pozwoleń na produkty biobójcze*, [w:] *Szczególne środki zaskarżenia w ujęciu komparatystycznym*, red. D. Gil, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, s. 423-441; oraz *Regulacja prawna wprowadzania do obrotu produktów biobójczych w świetle rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 528/2012 - zagadnienia wybrane*, "Przegląd Prawa Ochrony Środowiska" 2014, nr 4, s. 163-184.

Chciałabym na tym tle wskazać w szczególności uwagę na opracowanie *Problemy administracyjnej kontroli wprowadzania do obrotu produktów biobójczych (na przykładzie kontroli sanitarnej)*, [w:] *Problemy pogranicza prawa administracyjnego i prawa ochrony środowiska*, red. M. Stahl, P. Korzeniowski, A. Kaźmierska-Patrzyzna, Wolters Kluwer, Warszawa 2017, s. 418-430, w którym wykazano szereg mankamentów regulacji prawnych w zakresie kontroli wprowadzania do obrotu produktów biobójczych uniemożliwiających w praktyce właściwy nadzór nad rynkiem biocydów. W związku z tym postulowałam wprowadzenie do ustawodawstwa dotyczącego Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz produktów biobójczych konkretnych zmian poprzez przyznanie szczególnych kompetencji decyzyjnych oraz do pobierania próbek produktów biobójczych w toku czynności kontrolnych, jak również obowiązków sygnalizacyjnych umożliwiających współpracę między organami inspekcji sanitarnej i Prezesem Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych.

B) Aktywny udział w konferencjach naukowych

[wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych - § 4 pkt 8 rozporządzenia]

Aktywnie uczestniczyłam w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Część z nich łączyła się z zagranicznymi wizytami studyjnymi w instytucjach naukowych i urzędach (np. w Paryżu w 2011 r., we Lwowie w 2013 r. czy w Berlinie w 2014 r.). Poniżej przedstawiam szczegółowy wykaz konferencji, na których wygłosiłam referat lub został on zgłoszony organizatorom do wygłoszenia.

– **Konferencje naukowe z wygłoszeniem referatu:**

- 1) Ogólnopolska Konferencja Naukowa **Szczególne środki zaskarżenia w ujęciu komparatystycznym**, Stalowa Wola – 11 marca 2013 r. (Katolicki Uniwersytet Lubelski, WZPiNOG w Stalowej Woli); referat pt. "Gwarancje procesowe strony w procedurze wzajemnego uznawania pozwoleń na produkty biobójcze";
- 2) Ogólnopolska Konferencja Naukowa **Ochrona praw i wolności jednostki wobec władczej ingerencji administracji publicznej – stan obecny i wyzwania**, Częstochowa – 9 maja 2013 r. (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie); referat pt. „Ciężar dowodu a zasada prawdy obiektywnej w postępowaniu administracyjnym”;
- 3) Ogólnopolska Konferencja Naukowa **Publicznoprawne ograniczenia jawności – wybrane zagadnienia**, Warszawa - 5 grudnia 2013 r. (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie); referat pt. „Problematyka ograniczeń jawności w zintegrowanym postępowaniu administracyjnym” oraz głos w dyskusji w sesji eksperckiej;
- 4) Zjazd Katedr Prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego **Dziesięć lat polskich doświadczeń w Unii Europejskiej i Międzynarodowy Kongres Administratywistów**, Szczecin - Berlin - 21-24 września 2014 r. (Uniwersytet Szczeciński); referat pt. "Przedmiot regulacji postępowania administracyjnego w bezpośrednio skutecznych unijnych normach procesowych";
- 5) Ogólnopolska Konferencja Naukowa **Europeizacja prawa publicznego - aktualne problemy i nowe wyzwania**, Częstochowa - 27 maja 2015 r. (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie); referat pt. "Przesłanki odmowy udostępnienia informacji publicznej w prawie polskim i prawie Unii Europejskiej (ze szczególnym uwzględnieniem tajemnicy przedsiębiorcy i ochrony interesów handlowych)";
- 6) Międzynarodowa Konferencja Naukowa **Tendencje we współczesnej administracji publicznej – podmioty, zadania publiczne oraz prawne formy ich realizacji**, Częstochowa - 13-14 października 2015 r. (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie); referat pt. "Pojęcie i zakres europeizacji prawa o postępowaniu administracyjnym";
- 7) Ogólnopolska Konferencja Naukowa **Model kodeksu postępowania administracyjnego Unii Europejskiej – perspektywa polska**, Wrocław - 22 kwietnia 2016 r. (Uniwersytet Wrocławski); referat pt. "*Zakres stosowania unijnych i krajowych norm proceduralnych*"

przy wydawaniu decyzji administracyjnych przez organy państw członkowskich";

8) Ogólnopolska Konferencja Naukowa **Zasady postępowań sądowych w świetle ostatnich nowelizacji**, Sandomierz - 25 kwietnia 2016 r. (Katolicki Uniwersytet Lubelski, WZPiNoS w Stalowej Woli); referat pt. *"Zmiany regulacji skargi kasacyjnej i postępowania kasacyjnego w świetle zasad postępowania sądowoadministracyjnego"*;

9) Ogólnopolska Konferencja Naukowa **Sądowa kontrola administracji publicznej. Uwarunkowania międzynarodowe - bariery realizacyjne - perspektywy rozwoju**, Częstochowa - 1 czerwca 2016 r. (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie); referat pt. *"Odmowa podjęcia uchwały przez Naczelny Sąd Administracyjny"*;

10) Ogólnopolska Konferencja Naukowa **Efektywna ochrona prawna jednostek. Uwarunkowania, wyzwania, perspektywy**, Częstochowa - 24 maja 2017 r. (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie); referat pt. *"Sprzeciw od decyzji jako środek zaskarżenia w postępowaniu sądowoadministracyjnym"*.

– **Konferencje naukowe ze zgłoszeniem referatu:**

1) Zjazd Katedr Prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego **Współzależność dyscyplin badawczych w sferze administracji publicznej**, Kazimierz Dolny nad Wisłą - 19-22 września 2010 r. (Katolicki Uniwersytet Lubelski); zgłoszony referat pt. *"Postępowanie w sprawie wydawania pozwoleń na wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych"*;

2) Międzynarodowa Konferencja Naukowa Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej **Teoria nauk administracyjnych - aktualność dzieła profesora Jerzego Stefana Langroda**, Paryż - 23-26 września 2011 r. (SEAP, PAN), zgłoszony referat pt. *"Umowa jako forma działania administracji publicznej (w analizie J.S. Langroda)"*;

3) Międzynarodowa Konferencja Naukowa Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej **Internacjonalizacja prawa administracyjnego**, Lwów – 9-12 czerwca 2013 r. (SEAP, Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Przemyśle); zgłoszony referat pt. *"Internacjonalne (zintegrowane) postępowanie administracyjne – zarys koncepcji"* oraz głos w dyskusji;

4) Ogólnopolska Konferencja Naukowa "Łódzkie Spotkania Prawnicze" **Nowe wyzwania administracji i prawa administracyjnego w ochronie środowiska**, Łódź - 25 listopada 2015 r. (Uniwersytet Łódzki), zgłoszony referat pt. "Problemy administracyjnej kontroli wprowadzania do obrotu produktów biobójczych";

5) Zjazd Katedr Prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego **Aksjologia Prawa Administracyjnego**, Zakopane - 18-21 września 2016 r. (Uniwersytet Jagielloński), zgłoszony referat pt. "Aksjologia zintegrowanych postępowań administracyjnych";

6) Ogólnopolska Konferencja Naukowa "Łódzkie Spotkania Prawnicze" **Zasady a prawo administracyjne**, Łódź - 23 listopada 2016 r. (Uniwersytet Łódzki), zgłoszony referat pt. "*Zasada trwałości decyzji w postępowaniach administracyjnych zintegrowanych z prawem Unii Europejskiej*".

C) Projekty badawcze

[kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach - § 4 pkt 6 rozporządzenia]

W 2013 i 2014 r. brałam udział w projekcie naukowo-badawczym pt. "**Model regulacji jawności i jej ograniczeń w demokratycznym państwie prawnym**" (DOBR/0075/R/ID2/2013/03, współfinansowanym ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju a kierowanym przez Panią dr hab. Grażynę Szpor, prof. UKSW) jako jeden z wykonawców zadania 1.04. "Opracowanie klasyfikacji publicznoprawnych ograniczeń jawności i problemów stosowania prawa z uwzględnieniem orzecznictwa sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego". W ramach projektu uczestniczyłam w konferencji naukowej **Publicznoprawne ograniczenia jawności – wybrane zagadnienia** (Warszawa, UKSW - 5 grudnia 2013 r.), na której wygłosiłam referat pt. „Problematyka ograniczeń jawności w zintegrowanym postępowaniu administracyjnym” oraz zabierałam głos w dyskusji w sesji eksperckiej. W następstwie analizy podstaw odmowy udostępnienia informacji publicznej w orzecznictwie sądów administracyjnych przygotowałam dwa opracowania pt. "*Tajemnica przedsiębiorcy jako ograniczenie jawności informacji publicznych (w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych)*" oraz "*Prywatność osoby fizycznej jako ograniczenie jawności informacji publicznych (w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych)*", które ukazały się w zbiorze *Jawność i jej ograniczenia*, red. G. Szpor, Tom IV - *Znaczenie orzecznictwa*, (red.) M. Jaśkowska, C.H. Beck, Warszawa 2014.

W 2013 r. występowałam do Narodowego Centrum Nauki z wnioskiem o dofinansowanie projektu badawczego pt. **"Wpływ bezpośrednio skutecznych unijnych norm procesowych na rozstrzyganie indywidualnych spraw w postępowaniu administracyjnym. Zintegrowane postępowanie administracyjne"** w ramach konkursu SONATA. Projekt został zakwalifikowany do II etapu oceny merytorycznej, jednak ostatecznie nie uzyskał dofinansowania. W recenzjach wskazano m.in. na *"1) nowatorski charakter proponowanych badań i spodziewanych wyników; 2) duże znaczenie tychże badań oraz spodziewanych wyników dla rozwoju polskiej i unijnej teorii prawa administracyjnego oraz dla praktyki stosowania prawa unijnego i polskiego; 3) relatywnie niewielkie projektowane koszty planowanych badań, w zestawieniu z ogromem wyzwań czekających panią dr Wilbrandt-Gotowicz w związku z realizacją projektu."* Uzyskane opinie pozwoliły na poprawienie i dopracowanie koncepcji badań i ich zrealizowanie, czego rezultatem jest monografia pt. **"Zintegrowane z prawem Unii Europejskiej postępowania administracyjne"** przedstawiona jako osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy.

VI. Podsumowanie

Niniejszy referat zawiera opis dorobku i osiągnięć naukowych, stanowiąc realizację wymagań zawartych w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Wyrażam nadzieję, że przedstawione przeze mnie osiągnięcia zostaną uznane przez Komisję za wystarczające do dopuszczenia mnie do przewodu habilitacyjnego i uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego.

M. Wilbrandt-Gotowicz
.....